

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 6. oktobra 2009*

V zadevi C-40/08,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Juzgado de Primera Instancia n° 4 de Bilbao (Španija) z odločbo z dne 29. januarja 2008, ki je prispela na Sodišče 5. februarja 2008, v postopku

Asturcom Telecomunicaciones SL

proti

Cristini Rodríguez Nogueira,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi P. Jann, predsednik senata, M. Ilešič, A. Tizzano (poročevalec), E. Levits in J.-J. Kasel, sodniki,

* Jezik postopka: španščina.

generalna pravobranilka: V. Trstenjak,
sodni tajnik: R. Grass,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Asturcom Telecomunicaciones SL P. Calderón Plaza in P. García Ibaceta, odvetnika,
- za špansko vlado J. López-Medel Bascones, zastopnik,
- za madžarsko vlado K. Veres, R. Somssich in M. Fehér, zastopniki,
- za Komisijo Evropskih skupnosti W. Wils in R. Vidal Puig, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 14. maja 2009

izreka naslednjo

Sodbo

- ¹ Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago Direktive Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (UL L 95, str. 29).
- ² Ta predlog je bil vložen v okviru predloga za izvršbo na podlagi pravnomočne arbitražne odločbe, ki ga je vložila družba Asturcom Telecomunicaciones SL (v nadaljevanju: Asturcom) proti C. Rodríguez Nogueira zaradi plačila zneskov, dolgovanih na podlagi pogodbe o opravljanju storitev mobilne telefonije, ki jo je navedena družba sklenila z njo.

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

- ³ Člen 6(1) Direktive 93/13 določa:

„Države članice določijo, da nedovoljeni pogoji, uporabljeni v pogodbi, ki jo s potrošnikom sklene prodajalec ali ponudnik, kakor je določeno z nacionalnim

pravom, niso zavezujoči za potrošnika in da pogodba še naprej zavezuje obe stranki na podlagi teh pogojev, če je nadaljnji obstoj mogoč brez nedovoljenih pogojev.“

4 Člen 7(1) navedene direktive določa:

„Države članice zagotovijo, da v interesu potrošnikov in konkurentov obstajajo ustrezna in učinkovita sredstva za preprečevanje nadaljnje uporabe nedovoljenih pogojev v pogodbah, ki jih s potrošniki sklenejo prodajalci ali ponudniki.“

5 Priloga k isti direktivi vsebuje okvirni seznam pogojev, ki jih je mogoče šteti za nedovoljene. V točki 1(q) te priloge so mednje uvrščeni pogoji, katerih cilj ali učinek je „izključitev ali omejitev potrošnikove pravice do sprožitve pravnega postopka ali drugega pravnega sredstva, zlasti z zahtevo, da potrošnik naslovi spore izključno na arbitražo, za katero ne veljajo pravne določbe, omejitvijo dokazov, ki so mu na voljo ali s prenosom dokaznega bremena, ki ga po veljavnem pravu nosi prodajalec ali ponudnik“.

Nacionalna ureditev

6 V španskem pravu je bilo varstvo potrošnikov pred nedovoljenimi pogoji najprej zagotovljeno s splošnim zakonom 26/1984 o varstvu potrošnikov in uporabnikov (Ley General 26/1984 para la Defensa de los Consumidores y Usuarios) z dne 19. julija 1984 (BOE št. 176 z dne 24. julija 1984, v nadaljevanju: zakon 26/1984).

7 Zakon 26/1984 je bil nato spremenjen z zakonom 7/1998 o splošnih pogojih pogodb (Ley 7/1998 sobre Condiciones Generales de la Contratación) z dne 13. aprila 1998 (BOE št. 89 z dne 14. aprila 1998, v nadaljevanju: zakon 7/1998), s katerim je bila Direktiva 93/13 prenesena v notranje pravo.

8 Z zakonom 7/1998 je bil zakonu 26/1984 med drugim dodan člen 10a, ki v odstavku 1 določa, da „[s]e za nedovoljene štejejo klavzule določbe, o katerih se stranki nista dogovorili posamično in ki v nasprotju z zahtevo dobre vere v škodo potrošnika povzročijo precejšnje neravnotežje v pogodbenih pravicah in obveznostih strank. V vsakem primeru se za nedovoljene klavzule štejejo določbe, navedene v prvi dodatni določbi tega zakona. [...]“.

9 Člen 8 zakona 7/1998 določa:

„1. Splošni pogoji, s katerimi so v škodo stranke, ki pristopi k pogodbi, kršene določbe zakona ali drugih prisilnih predpisov ali prepovedi, so nični, razen če je v njih določena drugačna sankcija za kršitev.

2. Natančneje, nični so nedovoljeni splošni pogoji v potrošniških pogodbah, pri čemer so to v vsakem primeru ti, ki jih določata člen 10a in prva dodatna določba splošnega zakona 26/1984 [...]“

10 V času nastanka dejanskega stanja v postopku v glavni stvari je arbitražni postopek urejal zakon o arbitraži 60/2003 (Ley 60/2003 de Arbitraje) z dne 23. decembra 2003 (BOE št. 309 z dne 26. decembra 2003, v nadaljevanju: zakon 60/2003).

11 Člen 8(4) in (5) zakona 60/2003 je določal:

„4. V skladu s členom 545(2) zakona o civilnem postopku je za odločanje o izvršbi pristojno prvoinstanjsko sodišče kraja, v katerem je bila razglašena sodba [...]

5. Tožba za razveljavitev arbitražne odločbe se vložijo pri Audiencia Provincial v kraju, kjer je bila odločba izdana.“

12 Člen 22(1) in (2) zakona 60/2003 je določal:

„1. Arbitražno sodišče lahko samo odloči o svoji pristojnosti in v povezavi s tem o obstoju ali veljavnosti arbitražnega sporazuma ali o katerem koli drugem ugovoru, katerega utemeljenost bi preprečila odločitev v zadevi. Pri tem se arbitražni sporazum, ki je del pogodbe, šteje za sporazum, ki ni odvisen od drugih določb pogodbe. Odločitev arbitražnega sodišča, ki ugotovi ničnost pogodbe, sama po sebi ne povzroči ničnosti arbitražnega sporazuma.

2. Ugovori v smislu zgornjega odstavka se podajo najpozneje z odgovorom na tožbo. Stranka lahko poda ugovor tudi, če je imenovala arbitra ali če je pri tem sodelovala. Ugovor, da je arbitražno sodišče prekoračilo svoja pooblastila, se poda, kakor hitro je v arbitražnem postopku obravnavano vprašanje, glede katerega naj bi bila prekoračena pooblastila.

Arbitražno sodišče lahko pozneje podanim ugovorom ugodi samo, če je bila zamuda upravičena.“

13 Člen 40 istega zakona je določal:

„Zoper arbitražno odločbo se lahko vloži predlog za sodno razveljavitev po določbah tega poglavja.“

14 Člen 41(1) zakona 60/2003 je določal:

„Arbitražno odločbo je mogoče razveljaviti le, če stranka, ki zahteva razveljavitev, navede in dokaže, da:

[...]

f) arbitražna odločba nasprotuje javnemu redu.

[...]“

15 V skladu s členom 41(4) tega zakona se tožba za razveljavitev vloži v dveh mesecih od vročitve arbitražne odločbe.

16 Člen 43 zakona 60/2003 je določal:

„Pravnomočna arbitražna odločba ima med strankama učinek pravnomočne sodbe sodišča, zoper njo pa je mogoče v skladu z določbami zakona o civilnem postopku, ki veljajo za pravnomočne odločbe, vložiti le revizijo.“

17 Člen 44 istega zakona je določal:

„Za izvršbo na podlagi arbitražnih odločb veljajo določbe zakona o civilnem postopku in tega poglavja.“

18 V skladu s členom 517(2), točka 2, zakona 1/2000 o civilnem postopku (Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil) z dne 7. januarja 2000 (BOE št. 7 z dne 8. januarja 2000, v nadaljevanju: zakon 1/2000) so arbitražne odločbe oziroma odločbe arbitražnih sodišč izvršljive.

19 Člen 559(1) zakona 1/2000 tako določa:

„Dolžnik lahko izvršbi nasprotuje zaradi teh kršitev postopka:

1. dolžnik ni pasivno legitimiran oziroma ustrezno zastopan;
2. upnik ni aktivno legitimiran oziroma ustrezno zastopan ali ne utemelji aktivne legitimacije;
3. popolna ničnost sklepa o izvršbi, ker ta ne vsebuje odločbe ali arbitražne odločbe, s katero je ugodeno zahtevku, predložen dokument ne izpolnjuje zakonskih pogojev za izvršljivost ali kršitev določb člena 520 tega zakona ob izvršitvi;
4. če je izvršilni naslov arbitražna odločba, ki je ne overi notar, dejstvo, da ni verodostojna.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 20 C. Rodríguez Nogueira je 24. maja 2004 z družbo Asturcom sklenila pogodbo o opravljanju storitev mobilne telefonije. Ta pogodba je vsebovala arbitražno klavzulo, na podlagi katere je bila za vse spore v zvezi z izpolnitvijo pogodbe pristojna arbitraža Asociación Europea de Arbitraje de Derecho y Equidad (Evropsko združenje za arbitražno odločanje in odločanje na podlagi pravičnosti, v nadaljevanju: AEADE). Sedež tega arbitražnega organa je v Bilbau, kar pa v pogodbi ni bilo navedeno.
- 21 C. Rodríguez Nogueira nekaterih računov ni poravnala, pogodbo pa je odpovedala pred iztekom najkrajšega dogovorjenega roka trajanja, zato je družba Asturcom proti njej pri AEADE vložila predlog za uvedbo arbitražnega postopka.
- 22 Z arbitražno odločbo z dne 14. aprila 2005 je bilo C. Rodríguez Nogueira naloženo plačilo 669,69 EUR.
- 23 Ker C. Rodríguez Nogueira zoper to arbitražno odločbo ni vložila tožbe za razveljavitev, je ta odločba postala pravnomočna.
- 24 Družba Asturcom je 29. oktobra 2007 pri Juzgado de Primera Instancia n° 4 de Bilbao vložila predlog za izvršbo na podlagi navedene arbitražne odločbe.
- 25 To sodišče v predložitveni odločbi ugotavlja, da arbitražni sporazum, ki izhaja iz pogodbe o opravljanju storitev, ni dovoljen, zlasti ker je imel potrošnik zaradi prihoda na sedež arbitražnega organa stroške, večje od zneska, ki je predmet spora v glavni stvari. Dalje, po mnenju istega sodišča je ta sedež precej oddaljen od stalnega

prebivališča potrošnika in v pogodbi ni naveden. Nazadnje, ta organ tudi sam pripravlja pogodbe, ki jih nato uporabijo podjetja, ki delujejo na področju telekomunikacij.

26 Vendar predložitveno sodišče poudarja, da zakon 60/2003 arbitražnih sodišč ne zavezuje, da po uradni dolžnosti pazijo na ničnost arbitražnih klavzul, in da zakon 1/2000 nima nobene določbe o presoji nedovoljenih arbitražnih klavzul s strani sodišča, pristojnega za odločanje o predlogu za izvršbo na podlagi pravnomočne arbitražne odločbe.

27 V teh okoliščinah je Juzgado de Primera Instancia n° 4 de Bilbao, ker je dvomilo o skladnosti nacionalne zakonodaje s pravom Skupnosti, zlasti glede notranjih procesnih pravil, prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali varstvo potrošnikov, ki ga zagotavlja [Direktiva 93/13], pomeni, da sodišče, ki odloča o predlogu za izvršbo na podlagi pravnomočne arbitražne odločbe, izdane v odsotnosti potrošnika, po uradni dolžnosti preizkusi ničnost arbitražnega sporazuma in posledično razveljavi arbitražno odločbo, če meni, da arbitražni sporazum vsebuje nedovoljeno arbitražno klavzulo v škodo potrošnika?“

Vprašanje za predhodno odločanje

28 Predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba Direktivo 93/13 razlagati tako, da mora nacionalno sodišče, ki odloča o predlogu za izvršbo na podlagi pravnomočne

arbitražne odločbe, izdane v odsotnosti potrošnika, po uradni dolžnosti preizkusiti neveljavnost arbitražne klavzule iz pogodbe, sklenjene med prodajalcem ali ponudnikom in tem potrošnikom, in razveljaviti to odločbo.

- 29 Da bi lahko odgovorili na postavljeno vprašanje, je treba najprej opozoriti, da sistem varstva, ki ga uvaja Direktiva 93/13, temelji na zamisli, da je potrošnik v razmerju do prodajalca ali ponudnika v podrejenem položaju glede pogajalske sposobnosti in ravni obveščenosti, zaradi česar pristopi k pogojem, ki jih je predhodno postavil prodajalec ali ponudnik in na vsebino katerih ne more vplivati (sodbi z dne 27. junija 2000 v združenih zadevah *Océano Grupo Editorial in Salvat Editores*, od C-240/98 do C-244/98, Recueil, str. I-4941, točka 25, in z dne 26. oktobra 2006 v zadevi *Mostaza Claro*, C-168/05, ZOdl., str. I-10421, točka 25).
- 30 V zvezi s podrejenim položajem člen 6(1) navedene direktive določa, da nedovoljeni pogoj za potrošnike ni zavezujoč. Kot izhaja iz sodne prakse, gre za zavezujočo določbo, ki želi formalno ravnotežje med pravicami in obveznostmi sopogodbenikov zamenjati z dejanskim ravnotežjem, tako da se med njimi ponovno vzpostavi enakost (zgoraj navedena sodba *Mostaza Claro*, točka 36, in sodba z dne 4. junija 2009 v zadevi *Pannon GSM*, C-243/08, ZOdl., str. I-4713, točka 25).
- 31 Da bi se zagotovilo varstvo, ki je zahtevano z Direktivo 93/13, je Sodišče prav tako večkrat poudarilo, da je neenak položaj med potrošnikom in prodajalcem ali ponudnikom mogoče izravnati samo s pozitivnim posredovanjem zunaj kroga pogodbenih strank (zgoraj navedeni sodbi *Océano Grupo Editorial in Salvat Editores*, točka 27, in *Mostaza Claro*, točka 26).
- 32 Sodišče je glede na ta načela razsodilo, da mora nacionalno sodišče po uradni dolžnosti preizkusiti nedovoljenost pogodbene klavzule (zgoraj navedena sodba *Mostaza Claro*, točka 38).

- 33 Vendar se ta zadeva razlikuje od tiste, v kateri je bila izdana zgoraj navedena sodba Mostaza Claro, saj je C. Rodríguez Nogueira v različnih postopkih, povezanih s sporom med njo in družbo Asturcom, ostala popolnoma pasivna in zlasti ni vložila tožbe za razveljavitev arbitražne odločbe, ki jo je sprejelo AEADE, da bi izpodbijala nedovoljeno arbitražno klavzulo, tako da je ta odločba zdaj postala pravnomočna.
- 34 V teh okoliščinah je treba ugotoviti, ali zahteva po zamenjavi formalnega ravnotežja, ki ga pogodba določa med pravicami in obveznostmi sopogodbениkov, z dejanskim ravnotežjem, tako da se med njimi ponovno vzpostavi enakost, zavezuje izvršilno sodišče k zagotavljanju popolnega varstva potrošnika, tudi če ni vložil tožbe zaradi uveljavljanja svojih pravic, ne glede na nacionalne postopkovne predpise, s katerimi se izvaja načelo pravnomočnosti.
- 35 V zvezi s tem je treba opozoriti na pomen načela pravnomočnosti v pravnem redu Skupnosti in v nacionalnih pravnih redih.
- 36 Sodišče je namreč že pojasnilo, da je za zagotavljanje stabilnosti prava in pravnih razmerij ter učinkovitosti sojenja pomembno, da sodnih odločb, ki so postale pravnomočne po tem, ko so bila izčrpana vsa razpoložljiva pravna sredstva, ali po tem, ko so se iztekli roki zanje, ni več mogoče izpodbijati (sodbe z dne 30. septembra 2003 v zadevi Köbler, C-224/01, Recueil, str. I-10239, točka 38, z dne 16. marca 2006 v zadevi Kapferer, C-234/04, ZOdl., str. I-2585, točka 20, in z dne 3. septembra 2009 v zadevi Fallimento Olimpiclub, C-2/08, ZOdl., str. 7501, točka 22).
- 37 Zato v skladu s sodno prakso Sodišča pravo Skupnosti nacionalnega sodišča ne obvezuje, da ne uporabi nacionalnih postopkovnih pravil, po katerih odločba postane pravnomočna, čeprav bi se s tem lahko odpravila kršitev kakršne koli določbe prava Skupnosti, ki jo povzroči zadevna odločba (glej zlasti sodbo z dne 1. junija 1999 v zadevi

Eco Swiss, C-126/97, Recueil, str. I-3055, točki 47 in 48, ter zgoraj navedeni sodbi Kapferer, točka 21, in Fallimento Olimpiclub, točka 23).

- 38 Kadar na tem področju ni skupnostne ureditve, so pravila za izvajanje načela pravnomočnosti določena v nacionalnem pravnem redu držav članic na podlagi načela postopkovne samostojnosti držav članic. Toda ta pravila ne smejo biti manj ugodna od tistih, ki urejajo podobne nacionalne položaje (načelo enakovrednosti), niti ne smejo biti urejena tako, da bi dejansko onemogočila ali pretirano otežila izvrševanje pravic, ki jih podeljuje pravni red Skupnosti (načelo učinkovitosti) (glej zlasti zgoraj navedeni sodbi Kapferer, točka 22, in Fallimento Olimpiclub, točka 24).
- 39 Glede, najprej, načela učinkovitosti je treba spomniti, da je Sodišče že razsodilo, da je treba vsak primer, v katerem se zastavi vprašanje, ali neka nacionalna postopkovna določba onemogoča ali pretirano otežuje uporabo prava Skupnosti, preizkusiti ob upoštevanju položaja te določbe v celotnem postopku ter poteka postopka in njegovih posebnosti pred različnimi nacionalnimi sodišči. V zvezi s tem je treba po potrebi upoštevati osnovna načela nacionalnega pravnega sistema, kot so načelo varstva pravice do obrambe, načelo pravne varnosti in učinkovit potek postopka (sodba z dne 14. decembra 1995 v zadevi Peterbroeck, C-312/93, Recueil, str. I-4599, točka 14, in zgoraj navedena sodba Fallimento Olimpiclub, točka 27).
- 40 V obravnavanem primeru je zadevna arbitražna odločba postala pravnomočna, ker potrošnik ni vložil tožbe za razveljavitev te odločbe v roku, ki je za to določen.
- 41 Glede tega je treba poudariti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso določitev razumnih prekluzivnih rokov za vložitev pravnih sredstev zaradi pravne varnosti skladna s pravom Skupnosti (glej v tem smislu sodbe z dne 16. decembra 1976 v zadevi Rewe-Zentralfinanz in Rewe-Zentral, 33/76, Recueil, str. 1989, točka 5, z dne 10. julija 1997 v zadevi Palmisani, C-261/95, Recueil, str. I-4025, točka 28, in z dne 12. februarja 2008 v zadevi Kempter, C-2/06, ZOdl., str. I-411, točka 58). Ti roki namreč dejansko ne

onemogočajo ali čezmerno otežujejo uveljavljanja pravic, ki jih priznava pravni red Skupnosti (glej v tem smislu sodbo z dne 24. septembra 2002 v zadevi *Grundig Italiana*, C-255/00, *Recueil*, str. I-8003, točka 34).

42 Preizkusiti je torej treba razumnost dvomesečnega roka, določenega v členu 41(4) zakona 60/2003, ob izteku katerega postane arbitražna odločba pravnomočna, če ni bila vložena razveljavitvena tožba.

43 V obravnavanem primeru je treba ugotoviti, prvič, da, kot je Sodišče že poudarilo, šestdesetdnevnega roka za vložitev tožbe ni mogoče grajati samega po sebi (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo *Peterbroeck*, točka 16).

44 Tak prekluzivni rok je razumen v tem smislu, da omogoča presojo, ali obstajajo razlogi za izpodbijanje arbitražne odločbe, in, če je potrebno, pripravo tožbe za njeno razveljavitev. Glede tega je treba poudariti, da v tej zadevi nikakor ni bilo zatrjevano, da so nacionalni postopkovni predpisi, ki urejajo vložitev tožb za razveljavitev arbitražne odločbe, in zlasti dvomesečni rok, ki je za to določen, nerazumni.

45 Drugič, pojasniti je treba, da začne na podlagi člena 41(4) zakona 60/2003 zastaralni rok teči z vročitvijo arbitražne odločbe. Tako v postopku v glavni stvari ni mogoče, da bi bil potrošnik v položaju, kjer bi zastaralni rok začel teči in bi se celo iztekel, ne da bi se potrošnik sploh zavedal, da ga zavezuje nedovoljena arbitražna klavzula.

- 46 V teh okoliščinah je tak rok za vložitev tožbe v skladu z načelom učinkovitosti, saj sam po sebi dejansko ne onemogoča ali čezmerno otežuje uveljavljanja pravic potrošnikov na podlagi Direktive 93/13 (glej v tem smislu sodbo z dne 27. februarja 2003 v zadevi Santex, C-327/00, Recueil, str. I-1877, točka 55).
- 47 V okoliščinah, kakršne so v postopku v glavni stvari, na podlagi načela učinkovitosti nikakor ni mogoče zahtevati, da nacionalno sodišče ne samo nadomesti postopkovno opustitev s strani potrošnika, ki ne pozna svojih pravic – kot v zgoraj navedeni zadevi Mostaza Claro – temveč tudi v celoti nadomesti popolno pasivnost potrošnika, ki se tako kot tožena stranka v postopku v glavni stvari niti ni udeležil arbitražnega postopka niti ni vložil tožbe za razveljavitev arbitražne odločbe, ki je s tem postala pravnomočna.
- 48 Ob upoštevanju zgornjih preudarkov je treba ugotoviti, da postopkovna pravila, določena v španskem sistemu varstva potrošnikov pred nedovoljenimi pogodbenimi pogoji, ne onemogočajo ali pretirano otežujejo izvrševanje pravic, ki jih imajo potrošniki v skladu z Direktivo 93/13.
- 49 Drugič, kar zadeva načelo enakovrednosti, se s tem načelom zahteva, da pogoji, ki so v nacionalnem pravu določeni zato, da se po uradni dolžnosti upošteva pravilo prava Skupnosti, ne smejo biti manj ugodni kot pogoji, določeni zato, da se po uradni dolžnosti uporabijo enakovredna pravila nacionalnega prava (glej v tem smislu zlasti sodbo z dne 14. decembra 1995 v združenih zadevah van Schijndel in van Veen, C-430/93 in C-431/93, Recueil, str. I-4705, točki 13 in 17 ter navedena sodna praksa).
- 50 Naloga nacionalnega sodišča, ki edino pozna podrobna postopkovna pravila v zvezi s pravnimi sredstvi nacionalnega prava, je – zato da preveri, ali je v zadevi, ki mu je bila predložena, navedeno načelo upoštevano – da preuči predmet in bistvene elemente domnevno podobnih nacionalnih pravnih sredstev (glej zlasti sodbo z dne 16. maja 2000 v zadevi Preston in drugi, C-78/98, Recueil, str. I-3201, točki 49 in 56). Vendar

lahko Sodišče zaradi presoje, ki jo mora opraviti nacionalno sodišče, temu sodišču zagotovi določene elemente v zvezi z razlago prava Skupnosti (glej zgoraj navedeno sodbo Preston, točka 50).

- 51 Vendar, kot je bilo opozorjeno v točki 30 te sodbe, je treba poudariti, da je člen 6(1) Direktive 93/13 zavezujoča določba. Poleg tega je treba poudariti, da je v skladu s sodno prakso Sodišča ta direktiva kot celota glede na člen 3(1)(t) ES sredstvo, ki je nujno za dokončanje nalog, ki so zaupane Evropski skupnosti, in zlasti za zvišanje ravni in kakovosti življenja v Skupnosti (zgoraj navedena sodba Mostaza Claro, točka 37).
- 52 Glede na značilnosti in pomen javnega interesa, na katerem temelji varstvo, ki je z Direktivo 93/13 zagotovljeno potrošnikom, je treba ugotoviti, da je treba člen 6 te direktive šteti za določbo, ki je enakovredna nacionalnim pravilom, ki imajo v nacionalnem pravnem redu status določb javnega reda.
- 53 Iz tega je razvidno, da mora nacionalno sodišče, ki mu je predložen predlog za izvršbo na podlagi arbitražne odločbe – če mora v skladu z nacionalnim pravom po uradni dolžnosti preizkusiti neskladnost arbitražne klavzule z nacionalnimi pravili javnega reda – po uradni dolžnosti preizkusiti tudi nedovoljenost tega pogoja glede na člen 6 navedene direktive, če razpolaga z za to potrebnimi pravnimi in dejanskimi elementi (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Pannon GSM, točka 32).
- 54 Tako dolžnost ima tudi nacionalno sodišče, če je v okviru nacionalnega sistema sodišč pristojno, da po uradni dolžnosti preizkusi neskladnost takega pogoja z nacionalnimi pravili javnega reda (glej v tem smislu zgoraj navedeni sodbi van Schijndel in van Veen, točke 13, 14 in 22, in Kempter, točka 45).

- 55 Vendar je po navedbah španske vlade v obravnavanem primeru sodišče, ki je pristojno za izvršbo na podlagi pravnomočne arbitražne odločbe, pristojno tudi za to, da po uradni dolžnosti preizkusi ničnost arbitražne klavzule iz pogodbe, sklenjene med potrošnikom in prodajalcem ali ponudnikom, ker je ta klavzula v nasprotju z nacionalnimi pravili javnega reda. Taka pristojnost naj bi bila poleg tega dovoljena v več novejših sodbah Audiencia Provincial de Madrid in Audiencia Nacional.
- 56 Zato je naloga predložitvenega sodišča, da preveri, ali to velja v sporu, ki mu je bil predložen.
- 57 Nazadnje je treba v zvezi s posledicami ugotovitve izvršilnega sodišča, da je v pogodbi, sklenjeni med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom, nedovoljena arbitražna klavzula, poudariti, da se s členom 6(1) Direktive 93/13 zahteva, da države članice določijo, da nedovoljeni pogoji niso zavezujoči za potrošnika „kakor je določeno z nacionalnim pravom“.
- 58 Naloga predložitvenega sodišča je zato, kot je v pisnih stališčih predlagala madžarska vlada, da v skladu z nacionalnim pravom ugotovi vse posledice, ki jih lahko ima nedovoljena arbitražna klavzula za arbitražno odločbo, če navedena klavzula za potrošnika ni zavezujoča.
- 59 Glede na vse navedeno je treba na zastavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba Direktivo 93/13 razlagati tako, da mora nacionalno sodišče, ki odloča o predlogu za izvršbo na podlagi pravnomočne arbitražne odločbe, izdane v odsotnosti potrošnika – če razpolaga z za to potrebnimi pravnimi in dejanskimi elementi – po uradni dolžnosti preizkusiti neveljavnost arbitražne klavzule iz pogodbe, sklenjene med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom, če lahko v skladu z nacionalnimi postopkovnimi pravili ta preizkus opravi v okviru podobnih predlogov nacionalnega prava. Če to velja, mora to

sodišče ugotoviti vse posledice, ki lahko v skladu z nacionalnim pravom zaradi tega nastanejo, zato da zagotovi, da navedena klavzula za tega potrošnika ni zavezujoča.

Stroški

⁶⁰ Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

Direktivo Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah je treba razlagati tako, da mora nacionalno sodišče, ki odloča o predlogu za izvršbo na podlagi pravnomočne arbitražne odločbe, izdane v odsotnosti potrošnika – če razpolaga z za to potrebnimi pravnimi in dejanskimi elementi – po uradni dolžnosti preizkusiti neveljavnost arbitražne klavzule iz pogodbe, sklenjene med prodajalcem ali ponudnikom in potrošnikom, če lahko v skladu z nacionalnimi postopkovnimi pravili ta preizkus opravi v okviru podobnih pravnih sredstev nacionalnega prava. Če to velja, mora to sodišče ugotoviti vse posledice, ki lahko v skladu z nacionalnim pravom zaradi tega nastanejo, zato da zagotovi, da navedena klavzula za tega potrošnika ni zavezujoča.

Podpisi